

Fővárosi Ítéltábla
20.Gf.40.227/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Csitos Eszter ügyvéd (cím1) által képviselt felperes1 (cím2) felperesnek a dr. Lutz Aida kamarai jogtanácsos által képviselt alperes1 (cím3) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. május 25-én kelt 26.G.40.977/2019/49. számú ítélete ellen a felperes 51. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy a peres felek által 2007. június 13-án szerződés számon megkötött kölcsönszerződés érvénytelen.

A másodfokú eljárásban a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint ügyvédi munkadíjból, az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló költsége merült fel.

A le nem rótt fellebbezési illeték 17.774 (tizenhétezer-hétszázhetvennégy) forint.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes megváltoztatott és érdemi elbírálásra alkalmas keresetében annak a megállapítását kérte, hogy tisztességtelen a peres felek között 2007. június 13. napján létrejött kölcsönszerződés azon kikötése, amely szerint az „deviza alapú, változó kamatozású”, továbbá az „Általános Szerződési Feltételekben szabályozott törlesztőrészlet változás az alábbi két tényező jelen szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának függvénye: EURIBOR helyett CHF Libor, EURO árfolyam helyett CHF árfolyam”. Jogkövetkezményként arra hivatkozott, hogy a szerződés az érvénytelen részek nélkül teljesíthető, a felperes túlfizetése 136.380 forint. A szerződés teljes érvénytelensége és érvényessé nyilvánítása esetére tartozását – kétféle számítás alapján – 222.184, illetve 112.367 forintban jelölte meg. Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. § (1) és (3) bekezdését, 209/A. § (2) bekezdését,

valamint a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 203. § (1), (6) és (7) bekezdéseit jelölte meg.

[2] Kifejtette, hogy nem kapott a 2/2014. Polgári jogegységi határozat, valamint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben meghatározott követelményeknek megfelelő tájékoztatást a szerződés alapján őt terhelő árfolyamkockázatról.

[3] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint az egyedi kölcsönszerződés, az általános szerződési feltételek, a kölcsönkérelem, a felperes által aláírt „Megállapodás”, a Tájékoztató gépjármű finanszírozási ajánlat, valamint a „Gépjármű finanszírozási tájékoztató” elnevezésű ismertető minden követelménynek megfelelő tájékoztatást tartalmaz az árfolyamkockázatról. Vítatta az érvénytelenség felperes által alkalmazni kért jogkövetkezményét és a kereset összecszerűségét, a felperes által készített elszámolást is.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 80.000 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 160.300 forint le nem rótt kereseti illetéket.

[5] Tényként rögzítette, hogy a felperes 2007. június 13-án kölcsönkérelemmel fordult az alpereshez gépjárműfinanszírozás céljából a cég1 útján. A kérelem szerint a kölcsön összege 2.671.800 forint, a devizanem svájci frank. Az okirat szerint a felperes a alperes1 gépjármű kölcsön ügymenetét megismerte és az ahhoz kapcsolódó dokumentumokat (a kölcsönkérelem hátoldala, kölcsönszerződés, vételi jogi megállapodás, adásvételi szerződés) a fentieknek megfelelően aláírta.

[6] A felek ugyanezen a napon aláírtak egy „Megállapodás” elnevezésű okiratot is, amelynek 1. pontjában az adós úgy nyilatkozott, hogy megismerte az alperes gépjármű finanszírozásra vonatkozó, a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét, így azokat is, amelyek alapján a bank a kölcsönszerződést külön ügyletminősítés, illetve kockázatkezelés nélkül is megköti vele, valamint a bank jelen finanszírozási kérelem aláírásakor érvényben lévő ajánlatában meghatározott teljes éves hiteldíj mutatónak a százalékos mértékét, továbbá a kölcsönszerződés tervezetét.

[7] A felek ugyanezen a napon szerződés számon kölcsönszerződést kötöttek. A szerződés szerint a kölcsön összege 2.671.800 forint, a futamidő 120 hónap, az éves induló ügyleti kamat 7,75%, a teljes hiteldíj mutató 8,278%, a törlesztőrészletek összege 32.067 forint volt. A kölcsönszerződés devizaalapú, változó kamatozású.

[8] A szerződés egyedi része rögzítette, hogy az Általános Szerződési Feltételekben (a továbbiakban: ÁSZF) szabályozott törlesztőrészlet-változás az alábbi két tényező jelen szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának függvénye: EURIBOR helyett CHF (svájci frank) LIBOR, EURO-árfolyam helyett CHF (svájci frank) árfolyam.

[9] A szerződés egyedi része tartalmazta az ÁSZF módosítását is. Ennek értelmében a felek megállapodnak abban, hogy az egyedi szerződés elválaszthatatlan részét képező, szerződés2 azonosító számú ÁSZF-et az alábbiak szerint módosítják:

[10] A módosított 7. pont szerint attól függően, hogy a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben hogyan állapodnak meg, a szerződés törlesztőrészletei fixek vagy változóak, valamint változó törlesztőrészletek esetén a kölcsön törlesztőrészletek az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezők változása alapján vagy forint, vagy deviza alapon változnak az ÁSZF-ben foglaltak szerint. Törlesztőrészlet-különbözetten deviza alapú kölcsön esetén a szerződés szerint számított kamatkülönbözetet és az árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyamkülönbözetet, forint alapú kölcsön esetén a szerződés szerint számított kamatkülönbözetet kell érteni.

[11] Amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben a vonatkozó üres rész kitöltésével akként állapodnak meg, hogy a törlesztőrészlet-változás nem a jelen pontban meghatározott, hanem attól eltérő két tényező függvénye, úgy az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezők változása az irányadó a változó törlesztőrészletek vonatkozásában és az előtörlesztés vagy részbeni előtörlesztés tekintetében is. Az utóbbi esetben a jelen ÁSZF-ben az EURIBOR és az EURO-árfolyam helyett az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezőket kell megfelelően alkalmazni (behelyettesíteni).

[12] A törlesztőrészlet-változás mérése havonta, a havi törlesztőrészletek szerződés szerinti esedékességekor (mérési időpont) történik, a törlesztőrészlet változásának mértékét a bank az alábbi képlet szerint számítja: törlesztőrészlet-változás összege = mérési időpontban esedékes havi törlesztőrészletre eső kamatkülönbözet (I.) + a mérési időpontban fennálló még nem esedékes teljes hátralévő tőketartozásra eső kamatkülönbözet (II.). A szerződés a képletet is tartalmazza.

[13] A törlesztőrészlet-változás elszámolása fentiek szerint naptári negyedévenként történik törlesztőrészletkülönbözet-elszámoló levél és csekk megküldésével. Negyedéves elszámolásra az adott negyedév esedékes törlesztőrészleteire eső törlesztőrészlet-különbözetek (kamat- és árfolyamkülönbözet) kerülnek [(I.) képlet]. Ezen túlmenően a törlesztőrészlet-különbözet elszámolása értesítésben tájékoztató adatként feltüntetésre kerül a teljes hátralévő, még esedékessé nem vált tőketartozásra eső, az elszámolási időszak alatt

bekövetkezett árfolyamváltozás következtében felmerült árfolyamkülönbözet összege is [(II.) képlet], mely árfolyamkülönbözet összege kizárólag a futamidő vége előtti bármely okból történő szerződésmegszűnés esetén válik egy összegben esedékessé. Amennyiben a törlesztés az eredeti fizetési ütemezésnek megfelelően történik, és a kölcsönszerződés a futamidő vége előtt nem szűnik meg, úgy a (II.) képlet szerint számított, a hátralévő tőketartozásra eső árfolyamkülönbözet naptári negyedévente kerül átszámításra.

[14] A felek a kölcsönszerződést 2007. (helyesen: 2009.) március 17-én módosították és az eredetileg fix futamidejű és változó törlesztésű szerződéses konstrukciót változó futamidejű és fix törlesztőrészletű, deviza alapú szerződéssé alakították.

[15] A 2007. június 13-ai dátumot viselő „Tájékoztató gépjármű finanszírozási ajánlat” elnevezésű dokumentumban az alperes az alábbiakra hívja fel a figyelmet: „Kérjük olvassa el Gépjármű finanszírozási tájékoztatónkat is. Felhívjuk figyelmét, hogy a (lízingdíj) illetve törlesztőrészletek nagysága a 3 hónapos CHF LIBOR és az OTP hivatalos svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhat, így amennyiben Ön nem rendelkezik a szükséges devizafedezettel, az árfolyamváltozás kockázatot jelent az Ön számára.

[16] A „Gépjármű finanszírozási tájékoztató” elnevezésű dokumentumban a következő szöveg szerepel: „Milyen kockázata van a finanszírozásnak? Forint és deviza alapú, változó kamatozású finanszírozási konstrukció esetén az ügyfélnek kell viselnie a finanszírozótól független, a hazai, illetve a nemzetközi pénzügyi környezet változása miatt jelentkező kamatváltozások következményeit (kamatkockázat). A futamidő során a kamatok a bank Referencia Kamat változásának függvényében módosulhatnak. Deviza alapú finanszírozási konstrukció esetén a kamatkockázaton túl a devizaárfolyamok változásából eredő árfolyamkockázat hatását, valamint a vételi és eladási árfolyam eltéréséből adódó költséget is teljes egészében az ügyfélnek kell viselnie. Leendő ügyfeleinknek változó kamatozású konstrukció választása esetén mérlegelniük kell, hogy a kockázatok miatt a fizetendő törlesztőrészletek összege – törlesztőrészlet-különbözet formájában – a futamidő alatt növekedhet”.

[17] Az alperes 2016. március 11-én a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta a felperes tartozása miatt, a felek között a 2014. évi XL. törvény szerinti felülvizsgált elszámolás megtörtént.

[18] Ítéletének jogi indokolásában az elsőfokú bíróság a felek szerződését az r.Ptk. 523. § (1) bekezdése és a 685. § e) pontja szerinti fogyasztói kölcsönszerződésnek minősítette. Kifejtette, hogy az árfolyamkockázat adós általi viselésének tisztességtelensége a 2/2014. Polgári jogegységi határozat értelmében csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a

pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érhető. A tájékoztatás akkor megfelelő, ha annak alapján a fogyasztó fel tudja mérni többletkötelezettsége keletkezésének indokait, kötelezettségei változásának mechanizmusát és annak lehetséges mértékét.

[19] Az EUB C-51/17., C-186/16. és C-227/18. számú ítélete szerint annak van jelentősége, hogy az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül vizsgálva felismerhető volt-e, hogy az árfolyamváltozásból eredően ténylegesen fennálló kockázat kedvezőtlen változásának nincs felső határa, teljes mértékben a fogyasztót terheli, bekövetkezése pedig jelentős mértékben megnövelheti a fizetési terheit.

[20] A C-51/17. számú ítélet értelmében a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre, valamint a szerződés összes többi feltételére figyelemmel kell értékelni. Annak megítélése során, hogy a fogyasztó számára adott tájékoztatás világos és érthető volt-e, nem csak a külön kockázatfeltáró nyilatkozatot vagy kockázatfeltárást célzó szerződéses pontot, hanem azt is vizsgálni kell, hogy a szerződés egyéb rendelkezései mennyire teszik egyértelművé a fogyasztó számára a kockázat fennállását és viselésének szabályait.

[21] A perbeli esetben külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült, az r.Hpt. 203. § (6) bekezdésének megsértése azonban nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét.

[22] A szerződés egyedi részében a kölcsönnyújtás feltételei között egyértelműen szerepel, hogy a szerződés deviza alapú, változó kamatozású. Rögzíti azt is, hogy az ÁSZF-ben szabályozott törlesztőrészlet-változás az alábbi két tényező jelen szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának függvénye: CHF (svájci frank) LIBOR és CHF (svájci frank árfolyam). E megfogalmazásból egyértelmű, hogy egyrészt a törlesztőrészlet változhat, másrészt, hogy ez a svájci frank árfolyamának függvénye. A módosított általános szerződési feltételeket az alperes az egyedi kölcsönszerződésben helyezte el, így az a felperes számára figyelemfelkeltő módon szerepelt.

[23] A szerződés rendelkezéseiből a felperes számára ismertté kellett, hogy váljon az árfolyamváltozástól függő törlesztőrészlet-változás fogalma, továbbá az, hogy ebből a felperesnek negyedévente többletfizetési kötelezettsége adódhat. Ez alapján a felperes a törlesztőrészlet-változás lehetőségét és annak a fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását felismerhette.

[24] A 2009-ben aláírt szerződésmódosításig a felperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy a törlesztőrészlet-különbözetet negyedévente kiterheli a bank. A módosítással a törlesztőrészlet-különbözet megfizetésének módja és ideje változott, maga az

árfolyamkockázatból eredő fizetési kötelezettség azonban fennmaradt. A szerződésmódosítással tehát megerősítette e kötelezettségét a felperes.

[25] Az alperes megbízottja, az autókereskedés által alkalmazott Gépjármű finanszírozási tájékoztató – melynek megismerését a felperes a „Megállapodás” aláírásával elismerte – a „Milyen kockázata van a finanszírozásnak?” alcímet viselő részében egyértelmű és világos tájékoztatást ad az árfolyamkockázatról.

[26] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes által a devizakockázat körében nyújtott írásbeli tájékoztatás világos és kellően érhető volt, megfelelt a Kúria és az EUB joggyakorlata által felállított követelményeknek.

[27] A perben sem a felperes személyes nyilatkozata, sem tanú² tanúvallomása alapján nem merült fel arra vonatkozó adat, hogy a felperes az írásbeli tájékoztatással ellentétes, azt lerontó szóbeli tájékoztatást kapott volna. A tanúvallomás szerint az ügyfeleknek lehetőségük volt a forint és deviza alapú szerződések között választani, ezek különbségéről táblázatos kimutatást kaptak, a szóbeli tájékoztatás pedig kiterjedt a törlesztőrészlet-változására.

[28] Mindezek alapján az árfolyamkockázatot a felperesre terhelő szerződéses feltétel tisztességtelensége nem volt megállapítható.

[29] Az elsőfokú bíróság a felperes harmadlagos, fenntartott kereseti kérelmét, valamint a törzskönyv kiadása iránti ismételten előterjesztett kérelmét a 49. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt végzésével a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 146/A. § (1) és (3) bekezdése alapján elutasította, így azt érdemben nem is vizsgálta.

[30] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést kérve annak megváltoztatását és az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás, illetve az ÁSZF 4., 10., 11., 14., 15. és 18. pontjai tisztességtelenségének megállapítását hangsúlyozva, hogy a szerződés ezen feltételek nélkül is teljesíthető. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és közbenső ítélettel a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte, a jogkövetkezmények levonása tekintetében pedig az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását.

[31] Állította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen rögzítette a keresetet, mert harmadlagos kérelme nem a törzskönyv kiadására, hanem annak megállapítására irányult, hogy az ÁSZF 4., 10., 11., 14., 15. és 18. pontja tisztességtelen.

[32] Az árfolyamkockázat feltárásával kapcsolatban az elsőfokú bíróságnak a szerződéskötéskori körülményeket kellett volna figyelembe vennie, és nem a szerződésmódosítást. Tévesen értékelte a tanúvallomást is, mivel a tanú pusztán a szerződés időpontja szerinti árfolyammal végzett összehasonlító számítást, árfolyamváltozással nem kalkulált. Állította ugyan, hogy prospektust adott a fogyasztóknak, de ez bizonyítást nem nyert, az ÁSZF-et maga sem olvasta.

[33] Az EUB C-26/13., C-186/16., C-126/17. számú határozataiból az következik, hogy a fogyasztónak a szerződés aláírása előtt lehetősége kell, hogy legyen a szerződési feltételek és a szerződéskötés következményeinek – különösen a kölcsön teljes költségének – megismerésére. Fel kell tárni előtte az árfolyamváltozás esetleges jelentős gazdasági következményeit, valamint az átváltási mechanizmus konkrét működését. A megfelelő tájékoztatás meglétének bizonyítása a fogyasztóval szerződő felet terheli. A szerződésből nem csak az nem tűnik ki, hogy az adós kockáztat, hanem még az sem, hogy a forintban folyósított kölcsön összegét az alperes svájci frankban tartja nyilván, így az még a 6/2013. Polgári jogegységi határozat 1. pontjának sem felel meg, az sem állapítható meg, hogy ténylegesen svájci frank alapú szerződésről van szó. Az EUB C-609/19. számú ügyben hozott ítélete is a felperesi álláspontot támasztja alá, és ennek megfelelően vizsgálta a BH2021. 141 számon közzétett határozatban a Kúria is a tájékoztatás megfelelőségét.

[34] Az alperes fellebbezési ellenkérelemében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Állította, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során nem terjesztett elő az ÁSZF 4., 10., 11., 14., 15. és 18. pontja tisztességtelensége iránti keresetet, így erre a fellebbezése sem irányulhat.

[35] Érdemben az összecszerűség bizonyíthatatlansága is a kereset elutasításához vezet, ezért – mivel a felperes nem igazolta befizetéseinek összegét, szakértő kirendelésére indítványt nem terjesztett elő – az érvénytelenség vizsgálata nélkül el kell utasítani a keresetet, amint arra a Kúria Gfv.VII.30.167/2020/5. számú ítélete is rámutat.

[36] A kockázatfeltárás megfelelő volt; az „Indítson velünk!” elnevezésű finanszírozási tájékoztatóban, a Tájékoztató gépjármű finanszírozási ajánlatban, a „Megállapodás”-ban, a kölcsönszerződés egyedi részében és annak tervezetében, valamint az ÁSZF-ben az alperes az átlagos fogyasztó számára világosan és érthetően bemutatta az árfolyamkockázatot. A felperes volt az, aki nem az elvárható körütekintéssel és az r.Ptk. 205. § (3) bekezdésének megfelelően járt el. Hangsúlyozta, hogy a főszolgáltatást meghatározó feltétel esetében a tisztességtelenség vizsgálata kétlépcsős: a világosság és érthetőség hiánya önmagában még nem eredményezi a feltétel tisztességtelenségét. Mivel sem egyoldalú, sem indokolatlan előny nem áll fenn az alperes javára, az r.Ptk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenség semmiképpen sem állapítható meg. Ha a szerződés bármilyen hibában is szenvedett, azt a felek utóbb kiküszöbölték a szerződésmódosítással, illetve a jogszabály szerinti forintosítással. Részletesen kifejtette az álláspontját az esetleges érvénytelenség

jogkövetkezményei körében, utalva arra, hogy ha a szerződés svájci frank alapúságát meghatározó kikötés tisztességtelen, az a teljes szerződés érvénytelenségét eredményezi.

[37] A Fővárosi Ítéltábla az r.Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja és (3) bekezdése alapján a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el, mert a felek nem kérték tárgyalás tartását.

[38] Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, így azt az ítéltábla teljeskörűen bírálta felül.

[39] A másodlagos fellebbezési kérelem megalapozott.

[40] A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben írtakra figyelemmel az ítéltábla rögzíti, hogy a felperes – a fellebbezésben előadottakkal ellentétben – a 2020. február 1. napján kelt, 11. sorszámú beadványában az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte az alperes kötelezését a törzskönyv kiadására, amit a 2020. február 18-ai tárgyaláson fenntartott. Ennek azonban nem volt jelentősége, hiszen az elsőfokú bíróság a 49. sorszámú végzése alapján érdemben nem is vizsgálta ilyen tartalmú kérelmet. Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a felperes nem terjesztett elő az ÁSZF 4., 10., 11., 14., 15. és 18. pontja tisztességtelenségének megállapítása iránti keresetet. Az árfolyamkockázat körében ugyanis a felperes – ahogyan azt az elsőfokú bíróság is helyesen rögzítette az ítéletében – az egyedi kölcsönszerződésének tisztességtelenségét állította, amely szerint a kölcsönszerződés „deviza alapú, változó kamatozású”, illetve az „Általános Szerződési Feltételekben szabályozott törlesztőrészlet változás az alábbi két tényező jelen szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának függvénye: EURIBOR helyett CHF Libor, EURO árfolyam helyett CHF árfolyam”. A harmadlagos kereseti kérelmében az ÁSZF 4., 10., 11., 14., 15. és 18. pontjai szerződés részévé nem válására hivatkozott (11. sorszám alatti beadvány III. pont), azonban a 49. sorszámú végzéssel az elsőfokú bíróság az r.Pp. 146/A. §-a alapján ezt a kérelmet is elutasította érdemi vizsgálat nélkül. A végzést a felperes a fellebbezésében nem támadta. Nem volt jelentősége a harmadlagos kérelemnek azért sem, mert az ítéltábla – az elsőfokú bíróságtól eltérően, az alábbi indokok alapján – jogalapjában alaposnak ítélte az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelensége iránti kérelmet, ezért az ennek alaptalansága esetére előadott kereseti kérelmek egyébként sem lennének vizsgálhatók.

[41] A felperes elbírálandó keresete tehát az árfolyamkockázatot hordozó szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítására irányult az árfolyamkockázat nem megfelelő feltárása miatt. Ezért a 2/2014. Polgári jogegységi határozat értelmében a pénzügyi intézmény alperesnek kellett bizonyítania, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatása megtörtént. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően, az r.Pp. 3. § (3) bekezdése szerint tájékoztatta a peres feleket a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről a 13. sorszámú jegyzőkönyvben. Az alperes csak úgy bizonyíthatta a fogyasztó jogszabályoknak megfelelő tájékoztatását, ha azt is bizonyítja, hogy az általa hivatkozott és csatolt dokumentumokat a felperes megkapta. Nem

vehető figyelembe ugyanis a tájékoztatás körében olyan okirat, ami a szerződésnek nem része, és a fogyasztó általi átvétele, megismerése nem bizonyított.

[42] Nem szerepel a felperes aláírása sem az A/27. alatt csatolt Tájékoztató gépjármű finanszírozási ajánlaton, sem pedig az A/26. alatt csatolt „Indítson velünk!” elnevezésű iraton. Az alperes más módon sem bizonyította az okiratok felperes általi átvételét, megismerését. Amint arra a felperes is helytállóan utalt a fellebbezésében, tanú2 tanúvallomásában nem tudta egyértelműen megjelölni, hogy pontosan milyen tartalmú tájékoztatót adott át, annak tartalmát, jelentőségét nem ismerte (a Kecskeméti Járásbíróság Pk.50.274/2020/5. számú jegyzőkönyvének 6. oldala).

[43] A felperes kétségtelenül aláírta a „Megállapodás” címet viselő iratot, amelynek 1. pontjában elismeri bizonyos egyéb dokumentumok megismerését. A szöveg megfogalmazása azonban oly mértékben általános, hogy abból a konkrét tájékoztató anyagok nem azonosíthatók. Az irat nem utal árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatóra, sem az alperes által csatoltakkal megegyező elnevezésű iratokra, pusztán azt rögzíti, hogy a felperes megismerte az alperesnek a finanszírozásra vonatkozó valamennyi hatályos feltételét. A nyilatkozatból kizárólag a kölcsönszerződés tervezetének és a THM-mel kapcsolatos tájékoztatásnak a fogyasztó általi megismerése állapítható meg.

[44] A kölcsönkérelemből – ugyanúgy, mint a „Megállapodásból” – szintén csak a kölcsönszerződés tervezete azonosítható, valamint a kockázatfeltárás szempontjából relevanciával nem bíró egyéb iratok (opciós szerződés, adásvételi szerződés, KHR-rendszerrel kapcsolatos tájékoztatás).

[45] A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelése alapján vette figyelembe az „Indítson velünk!” című tájékoztató anyagot, annak felperes általi megismerése ugyanis nem bizonyított.

[46] Szóbeli tájékoztatás sem volt megállapítható. Helytállóan mutatott rá a felperes a fellebbezésében arra, hogy a forint és a deviza alapú szerződések különbségéről szóló táblázatos kimutatás – amelyre az elsőfokú bíróság az ítélete 67. pontjában hivatkozott – a tanúvallomás szerint pusztán az aktuális árfolyam alapján elvégzett kalkuláció, ami egyáltalán nem utalt az árfolyamkockázatra. Egy ilyen összehasonlítás a devizakamatok alacsonyabb szintje folytán szükségképpen a forintkölcsönt mutatta kedvezőbbnek.

[47] A tájékoztatási kötelezettség teljesítése kapcsán ezért az alperes fellebbezési ellenkérelmében hivatkozott okiratok közül kizárólag a szerződés (annak egyedi része és az ÁSZF) volt figyelembe vehető, és ezek tartalmi elemzésével kellett megállapítani a tájékoztatás megfelelő vagy elégtelen voltát. Az elsőfokú bíróság helytállóan ismertette az értékelés szempontjait meghatározó 6/2013. és a 2/2014. Polgári jogegységi határozat,

továbbá az EUB C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben rögzített követelményeket. Nem osztja azonban az ítéltábla azt az álláspontját, hogy a szerződésben szereplő tájékoztatás ezen követelményeknek megfelel.

[48] A perbeli esetben a kölcsönszerződés egyedi részének svájci frank LIBOR-ra és svájci frank árfolyamra utaló rendelkezése pusztán azt a célt szolgálja, hogy az ÁSZF 7. pontjában szereplő képletekbe behelyettesíthetők legyenek a megfelelő adatok, és így elvégezhető legyen a törlesztőrészlet változására vonatkozó számítás. Az ÁSZF pedig pusztán az elszámolás módját és ütemezését mutatja be szövegesen és számos matematikai képlet felhasználásával.

[49] Teljesen hiányzik azonban a tájékoztatás figyelemfelhívó jellege, a fogyasztó nem tudja értékelni az árfolyamváltozásnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetleges jelentős gazdasági következményeit. Önmagában az, hogy a szerződés bemutatja az árfolyamváltozás adósra terhelésének matematikai módszerét, nem elégséges ahhoz, hogy a fogyasztó tájékozott és megalapozott döntést hozhasson az EUB C-186/16. számú ítélete szerint. Nem világos, nem érthető a deviza alapú szerződés általános szerződési feltételeinek a fogyasztó fizetési kötelezettségét szabályozó kikötése, ha az árfolyamkockázat viselése az árfolyamkockázat mibenlétére, fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatására, a kockázatviselés mértékére vonatkozó tájékoztatás hiányában csak kikövetkeztethető az általános szerződési feltételek több különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben szereplő rendelkezéseinek egybevetése és együttes értelmezése alapján (BH2020. 45 számú eseti döntés III. pontja).

[50] A perbeli kölcsönszerződés tartalmából – ellentétben a felperes álláspontjával – megállapítható, hogy az svájci frank alapú, ugyanakkor kellően gondos és körültekintő eljárás mellett is legfeljebb arról lehetett tudomása a felperesnek, hogy az ügyletnak árfolyamkockázata van. Ez azonban önmagában nem minősül megfelelő tájékoztatásnak a BH2020. 151 számú eseti döntésben is kifejtettek szerint, mivel az alperes az árfolyamkockázat valós voltára, súlyára, a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására nem hívta fel a figyelmet, a szerződésből nem tűnik ki az esetleges jelentős tehernövekedés veszélye. Ebből következően az árfolyamkockázat mibenléte, törlesztőrészletekre gyakorolt hatása nem volt világos, és nem volt érthető a fogyasztó számára.

[51] Az ítéltábla osztja a felperes által hivatkozott BH2021. 141 számú eseti döntésben kifejtett jogértelmezést is, amelyben a Kúria hangsúlyozza, hogy nem felel meg a tájékoztatás az EUB döntéseiben megjelenő követelményeknek, ha abból nem tűnik ki a tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének a futamidő alatt is bekövetkező valószínűsége és az, hogy ennek következtében az adós helyzete gazdaságilag nehezen viselhetővé is válhat.

[52] Egyetért az ítéltábla a fellebbezés érveivel abban a tekintetben is, hogy a 2009-ben aláírt szerződésmódosítás nem befolyásolja az árfolyamkockázat adós általi viselésére

vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségét, illetve a szerződés érvénytelenségét. Ezt ugyanis kizárólag a szerződés megkötésekor fennállt körülmények határozzák meg, a feltétel tisztességtelenségét utóbb nem szüntette meg sem a szerződésmódosítás, sem a törvényi forintosítás.

[53] Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelensége ezért érdemben vizsgálható a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdése és a 2/2014. Polgári jogegységi határozat III.1. pontja értelmében, függetlenül az r.Ptk. 209. § (4) bekezdésének szerződéskötéskor hatályban volt szövegétől.

[54] A vizsgálat során az ítéltábla azt értékelte, hogy a jelentős információs fölényben lévő alperes úgy terhelte egyoldalúan a teljes árfolyamkockázatot a fogyasztóra, hogy utóbbi nem volt tisztában azzal, valójában milyen terheket vállal, továbbá – az alperessel ellentétben – nincsenek érdemi lehetőségei a kockázatok csökkentésére. Az alperes érvelésével ellentétben a felperes számára jelentős érdeksérelmet okozott az, hogy a tájékoztatás hiányában nem mérhette fel az árfolyamváltozás bekövetkezésének lehetőségét, annak fizetési kötelezettségeire és anyagi helyzetére gyakorolt hatását, ennek következtében pedig olyan egyensúlytalanság alakult ki a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben, ami a r.Ptk. 209/A. § (2) bekezdése értelmében tisztességtelennek minősül.

[55] Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy az árfolyamkockázatot az adósra hárító rendelkezés tisztességtelensége a teljes szerződés semmisségéhez vezet a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozat I. pontja és az r.Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján, mert a főszoolgáltatást meghatározó rendelkezés hiányában a szerződés nem teljesíthető.

[56] Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására nem volt lehetőség a másodfokú eljárásban. Az elsőfokú bíróság az elszámolás kérdésében több alkalommal is nyilatkoztatta ugyan a peres feleket, de ebben a körben tényállást nem állapított meg, a csatolt bizonyítékokat, a felek számításait és jogi érveit nem értékelte, az esetlegesen szükséges további bizonyításról tájékoztatást nem adott.

[57] Nem osztja az ítéltábla a felperes azzal kapcsolatos érveit, hogy a jogkövetkezményi kereset bizonyítatlansága az eljárás jelen szakaszában önmagában okot adhatna a kereset elutasítására. A hivatkozott jogeset a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatálya alá tartozó eljárásban született, ahol a felperes annak ellenére nem terjesztett elő szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványt, hogy a bíróság ennek szükségességéről tájékoztatta. Jelen perben ilyen tájékoztatás nem hangzott el, az elsőfokú bíróság a kereset összecszerűségét – az érvénytelenséggel kapcsolatos álláspontja folytán – egyáltalán nem vizsgálta. Erre az eljárás további szakaszában kerülhet sor.

[58] A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és közbenső ítéletet hozott az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján. Az eljárás további menetében az r.Ptk. 237. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a teljes érvénytelenség jogkövetkezményét kell levonnia az elsőfokú bíróságnak.

[59] Az ítéltábla a másodfokú eljárásban felmerült perköltséget és a le nem rótt fellebbezési illeték összegét csak megállapította a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontja alapján azzal, hogy a perköltség viseléséről az elsőfokú bíróságnak az eljárást befejező határozatában kell határoznia. A felmerült perköltség a peres felek jogi képviselőinek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíja, amelynek megállapítása során az ítéltábla figyelemmel volt a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére is.

Budapest, 2021. október 21.

dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Csonka Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Szunyogh Zsófia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: